

PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2017/18

Destinace (země, město): Maďarsko, Budapešť

Jméno, příjmení: Mgr. Zuzana Muchová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): ELTE - BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KAR,
Szláv és Balti Filológia Intézet, Szláv Filológia Tanszék - Cseh nyelv

vedoucí katedry: Dr. Lukács István

vedoucí bohemistiky: Dr. Fedoszov Oleg

1/ Počty studentů:

- 1. ročník bakalářského studia: 9
- 2. ročník bakalářského studia: 10
- 3. ročník bakalářského studia: 6
- 1. ročník navazujícího magisterského studia: 2
- 2. ročník navazujícího magisterského studia: 1

Jedná se o studenty řádného denního studia, jejichž semestrální studium je ukončeno písemným zápočtovým testem a známkou. V případě 1. ročníku bakalářského studia skládají všichni studenti na konci 2. semestru jazykovou zkoušku (písemnou i ústní) na úrovni A2. V případě 3. ročníku bakalářského studia skládají všichni studenti na konci 6. semestru jazykovou zkoušku (písemnou i ústní) na úrovni B2. Pokud studenti končí bakalářské studium oboru český jazyk a literatura, které však mají jako svůj hlavní obor, píší také závěrečnou bakalářskou práci, kterou následně obhajují, dále pak skládají bakalářskou rigorózní zkoušku z českého jazyka a literatury.

Navazující magisterské studium oboru český jazyk a literatura končí závěrečnou magisterskou prací psanou v českém jazyce, kterou následně obhajují, dále pak skládají magisterskou rigorózní zkoušku z českého jazyka a literatury. Za všechny zkoušky jsou studentům udělovány kredity, vždy v souladu s danou úrovní a daným typem zkoušky.

Kromě seminářů praktického jazyka pro studenty oboru český jazyk a literatura se konají také dvousemestrální semináře pro studenty dalších slovanských jazyků, protože tito studenti musí v průběhu svého studia složit zkoušku z dalšího slovanského jazyka. V tomto roce dvouhodinový kurz určený posluchačům slavistiky navštěvovalo 8 studentů včetně jednoho studenta oboru středoevropská studia. Dále se pak konal seminář praktického jazyka pro 3 naše bývalé studenty, kteří nyní pokračují v magisterském programu na jiném jazyce, ale češtinu si vybrali v rámci volitelných předmětů.

Někteří ze studentů využili možnosti a odjeli do ČR v rámci výměnného programu Erasmus+ nebo na Letní školu slovanských studií (letos po dlouhé době v počtu 8 studentů). Dvě z mých studentek v únoru 2018 odjely na dvoutýdenní intenzivní kurz českého jazyka, který pořádá Kabinet češtiny FF MU v Brně. Jeden ze studentů využil nabídky a zúčastnil se Mezinárodní studentské konference konané ve dnech 26. a 27. dubna 2018 na UJOP UK Praha, Studijní středisko Praha - Albertov.

2/ Výuka

Výuka je koncipována jako tříleté bakalářské studium + navazující dvouleté magisterské studium. V návaznosti je možné přihlásit se také do tříletého postgraduálního studijního programu. V rámci výuky češtiny studenti v zimním i letním semestru navštěvují hodiny praktického jazyka, hodiny jazykových a literárních přednášek/seminářů, dále pak seminář věnovaný české kultuře a historii. Tento rok se v zimním semestru opět otevřel překladatelský seminář. Seminář pod vedením bohemisty a překladatele Mártona Bekeho se konal jako bloková výuka v prostorách Českého centra a byl určen pro studenty s pokročilou znalostí češtiny. V zimním semestru se v prostorách Českého centra, které má technické zázemí (filmový sál), rovněž konal filmový seminář pod vedením Andora Mészároše. Tento seminář byl určen všem studentům a byl o něj velký zájem.

Hodinová dotace kurzů praktického jazyka se liší podle ročníku a také podle toho, zda se jedná o *major* (hlavní jazyk/obor studia), nebo *minor* (druhý jazyk/obor studia). V 1. ročníku bakalářského studia kurz praktického jazyka zahrnuje 6 hodin týdně pro *minor* a 8 hodin týdně pro *major*. Ve 2. ročníku bakalářského studia jsou to 4 hodiny týdně pro *minor* a 6 hodin týdně pro *major*. Ve 3. ročníku se jedná o 4 hodiny týdně (*minor* i *major*). V 1. i 2. ročníku magisterského studia se jedná vždy o 3 hodiny týdně. V zimním semestru akademického roku 2017/18 tedy lektor českého jazyka odučil 28 výukových (45minutových) hodin (včetně semináře pro studenty slavistiky a výběrového semináře v rámci magisterského programu). Lektor je studentům k dispozici i ve svých konzultačních hodinách (dvě hodiny týdně), avšak vzhledem k relativně malému počtu studentů jsme já i moji kolegové studentům k dispozici samozřejmě i mimo své konzultační hodiny, kdykoli po vzájemné domluvě. Lektor připravuje a opravuje závěrečné semestrální zápočtové testy, připravuje a opravuje jazykové zkoušky pro úroveň A2 a B2 a rovněž se účastní rigorózních zkoušek a obhajob diplomových prací. Kromě toho připravuje přijímací zkoušky pro navazující magisterské studium.

Co se týká realizace samotné výuky, probíhá ve vlastní učebně češtiny (bohužel se jedná o průchozí místnost) vybavené bílou tabulí. V případě většího počtu studentů (nad 10 studentů) musí lektor žádat o rezervaci jedné ze dvou větších učeben, jimiž katedra slovanských jazyků disponuje. Lektor má vlastní pracovní stůl v rámci pracovny, kterou sdílí s dalšími třemi kolegy a kde se také koná výuka. Technické vybavení pracoviště zůstalo v průběhu roku 2017/18 stejné (počítač s internetovým připojením a tiskárnou). U paní sekretářky je k dispozici kopírka, ne vždy zcela funkční. Pro lektora je tedy jistější používané materiály studentům posílat mailem, popřípadě si je připravit v náležitém předstihu. Jedná se o časově vcelku náročné řešení (zejména skenování všech materiálů). Ve zvláštních případech je stále možné využít počítač či tiskárnu s kopírkou v Českém centru. Učebna češtiny je vybavena radiomagnetofonem, který byl zakoupen z prostředků DZS.

Katedra slovanských jazyků bohužel není vybavena dostupnou technikou, která by se mohla využít pro případné promítání filmů či jiných videomateriálů (k tomuto účelu lze však využít notebook zapůjčený z DZS). Bohužel ani v případě zakoupení dataprojektoru zde nejsou prostory, v nichž by bylo možno jej využít, proto jsme přivítali nabídku Českého centra, které se ve svých prostorách rozhodlo konat filmový seminář.

Oddělení češtiny disponuje vcelku velkou knihovnou (více než 5000 svazků včetně řady periodik a různých sborníků). Nicméně knihovna je bohužel katalogizována jen částečně (excelový soubor byl aktualizovaný v roce 2010). Za velice nešťastné pokládám zařazení publikací zakoupených z prostředků DZS (či zaslaných jako „vánoční dary“) do tohoto velkého fondu. Dohledávání knih je tedy velice zdoluhavé a časově náročné. Vzhledem k přetrvávajícímu žalostnému stavu financí na BTK ELTE není možné získat jakékoli finanční prostředky na zakoupení nových publikací včetně překladů současné české beletrie do maďarštiny či objednání periodik (např. literárního časopisu Host).

V současné době není na maďarském trhu dostupná žádná moderní učebnice češtiny na bázi maďarštiny. Rovněž chybí jednosvazkový česko-maďarský/maďarsko-český slovník v klasickém rozsahu (přibližně 30 000 hesel). Co se týká slovníků, je možné využít pouze dvoudílný *Maďarsko-český slovník* od Ladislava Hradila (Academia, 2003) nebo dvoudílný *Česko-maďarský slovník* od Lászla Dobossyho z roku 1960, který je však dostupný jen v antikvariátech, a navíc je již značně zastaralý. Na českém trhu se nedávno objevily dva maďarsko-české obrázkové slovníky: *1000 maďarských slovíček*, Edika 2012 a *Ilustrovaný maďarsko-český slovník*, Slovart 2013. Novinkou je kapesní slovník *Maďarština - slovníček...nejen pro začátečníky* z nakladatelství Lingea, 2015.

O vytvoření nového velkého česko-maďarského slovníku se již dlouhá léta jedná. Byl vypracován podrobný plán na jeho zpracování, a přestože se v projektu angažovalo také Velvyslanectví ČR, není jasné, zda se tento finančně a časově náročný projekt podaří někdy prosadit a zrealizovat.

Pro samotnou výuku jsem v 1. ročníku používala 1. a 2. díl učebnice *Basic Czech* od Any Adamovičové doplněný o učebnice *Čeština Expres 1, 2, 3* a nově také *Česky krok za krokem 1* (včetně dvou pracovních

sešitů) od Lídy Holé a o řadu vlastních materiálů. Pro domácí přípravu a samostatnou práci jsou vhodná také adaptovaná díla české literatury z dílny Lídy Holé a kol. (*Czech Step by Step*). Jako přípravu ke zkoušce (ale nejen k ní) jsem využívala novou učebnici češtiny *Čeština pro cizince - úroveň A1-A2* splňující požadavky a strukturu zkoušky A2 (CCE); dále pak soubory testů *Připravujeme se k certifikované zkoušce z češtiny* (CCE-A2). Ve 2. a 3. ročníku jsem používala moderně zpracovanou učebnici *Česky krok za krokem 2* od autorské dvojice Pavla Bořilová – Lídy Holé, včetně nově dostupných pracovních sešitů. Jako přípravu ke zkoušce (ale nejen k ní) jsem využívala dvě moderní učebnice češtiny *Čeština pro cizince - úroveň B1* a *Čeština pro cizince - úroveň B2*, splňující požadavky a strukturu zkoušky B2 (CCE); dále pak soubory testů *Připravujeme se k certifikované zkoušce z češtiny* (CCE-B1, CCE-B2). Pro magisterský studijní program jsem používala výhradně vlastní materiály. K procvičování gramatických jevů u vyšších pokročilostí je dobře využitelná učebnice Any Adamovičové *Nebojte se češtiny*, popř. *Cvičení z české mluvnice pro cizince* od Aleny Trnkové.

3/ Aktivita na lektorátu nad rámec klasické výuky

Ve dnech 10. a 11. října 2017 se na naší fakultě konala konference věnovaná otázce dualismu a vzájemného rakousko-maďarského vyrovnání, kterou pořádali moji kolegové bohemisté Agnieszka Janiec-Nyitrai a Andor Mészáros. Dne 18. 10. jsme se s 15 studenty 3. ročníku zúčastnili workshopu *Přelož to! #3* věnovanému uměleckému překladu z češtiny do maďarštiny, kde byly prezentovány možnosti získání grantů v rámci dotačního programu Ministerstva kultury ČR.

Asi nejvýznamnější událostí podzimního semestru bylo konání velké mezinárodní konference *Király Péter 100*, která se konala ve dnech 22. a 23. listopadu a které se zúčastnilo také několik jazykovědců z ÚJČ z Prahy i z Brna. Mezi nimi byly paní dr. Hana Konečná a dr. Martina Ireinová z dialektologického oddělení z Brna, které pro naše studenty uspořádaly velice zajímavou přednášku, doplněnou řadou autentických audio nahrávek, týkajících se aktuálního výzkumu českých dialektů.

13. prosince se uskutečnilo setkání studentů a pedagogů celé slavistiky na tradičním vánočním večírku. Naši studenti pomáhali nejen při jeho organizaci, ale tvořili také nepřehlédnutelnou součást vánočního programu.

I v tomto roce jsme se se studenty přišli podívat na několik filmových představení v rámci Českého filmového karnevalu, který ve dnech 21. - 25. února 2018 pořádalo jako každoročně České centrum v prostorách kina Toldi Mozi.

Termín konání 25. mezinárodního knižního veletrhu (19. - 22. 4.), který letos nesl jméno #nejenkrteček, se bohužel překrýval se slavistickou exkurzí do Slovinska, proto jsme se studenty mohli přijít jen na jeden den. Další významnou akcí, na které se naši studenti významným dílem spolupodíleli, byl 8. ročník konference mladých slavistů (10. 5.) pořádané Institutem slovanské filologie BTK ELTE v Budapešti. Těší nás, že tři ze čtyř studentů tvořících studentskou radu jsou studenty bohemistiky a rovněž jeden z příspěvků našich studentů, konkrétně prezentace Ágnes Szebenyi, byl ohodnocen jako jeden z nejzajímavějších.

Od prosince roku 2015 se podílím na mezinárodních jazykových zkouškách ECL, které se konají (kromě řady jiných center) také v rámci BTK ELTE (Filozofické fakulty Eötvös Loránd University). Zkoušky se vypisují vždy v zimním a letním termínu a tento rok se celkem přihlásilo 9 kandidátů.

Na jaře nás poctili svou návštěvou kolegové z jiných univerzit, kteří využili možnosti výměnného pobytu v rámci programu ERASMUS+. V březnu na týden přijela kolegyně Mgr. Beata Jastrowicz z bohemistiky Wroclawské univerzity. Také paní doc. Božena Bednaříková z FF UP v Olomouci, které se u nás v minulém akademickém roce tak zalíbilo, se rozhodla si svoji návštěvu v dubnu tohoto roku zopakovat. Třetím hostem byl pan prof. Sorin Paliga ze slavistiky na Bukurešťské univerzitě.

4/ Spolupráce s Českým centrem Budapešť

Velkou pomocí při snaze o navázání maximálního kontaktu s českou kulturou a jejím prostřednictvím i s českým jazykem je výborná spolupráce s Českým centrem.

Jak je vidět z předchozího textu, je spolupráce s Českým centrem velice přínosnou nejen pro naše studenty (překladatelský a filmový seminář), ale i pro nás jako bohemistické pracoviště. Snažíme se tedy co nejvíce využívat možnosti navštěvovat všechny akce, které České centrum pořádá, a na řadě z nich i pomáhat s organizací či jakkoli jinak.

Další spolupráce s Českým centrem Budapešť spočívá ve výuce češtiny v rámci večerních jazykových kurzů, které se každoročně v Českém centru pořádají. V tomto roce jsem v rámci 3 trimestrů (od září do června) odučila 6 jazykových kurzů (4 hodin týdně). Jednalo se o studenty na úrovni mírně pokročilí a pokročilí.

5/ Historie pracoviště

Počátky bohemistiky v Maďarsku sahají do roku 1955, kdy byl na katedře slovanských jazyků budapešťské Univerzity Eötvöse Lóránda (ELTE) otevřen obor český jazyk a literatura. Vedoucím oboru se stal profesor László Dobossy. Později zde začaly vyučovat českou literaturu Ludmila Hankó-Břízová a Veronika Heé.

6/ Podmínky pro lektora

Lektor má na ELTE podepsanou pracovní smlouvu, která je uzavírána na dobu určitou, standardně tedy na jeden akademický rok od 1. září do 31. srpna. Co se týká samotných podmínek pro lektora, jak jsem již zmínila výše, má lektor samostatný stůl v pracovně, kterou sdílí s dalšími třemi kolegy a která zároveň slouží i jako učebna. Ubytování univerzita nezajišťuje, ale v případě, že si lektor najde a pronajme byt s oficiální nájemní smlouvou, je možné univerzitu požádat o malý příspěvek, který činí max. 1/3 nákladů s bydlením spojených. Asi nejproblematictější věcí se jeví vyřízení formuláře A1 týkajícího se odvodů sociálního a zdravotního pojištění a jejich následného převedení do českého systému. Závěrem bych chtěla říci, že spolupráce s kolegy jak na češtině, tak i na ostatních západoslovanských či jihoslovanských jazycích je naprosto bezproblémová. Na úplný závěr bych tedy ráda zmínila, že i přes různé nedostatky a obtíže, se

kterými se lektor musí potýkat, jsou vztahy s nadřízenými, kolegy i ostatními pracovníky univerzity, především s panem doc. Fedoszovem a paní dr. Janiec-Nyitrai, naprosto korektní a bezkonfliktní.

V Brně 27. července 2018

Mgr. Zuzana Muchová